

PRIESTOROVÁ ANALÝZA SLUŽBY AIRBNB NA SLOVENSKU

Bohuslava Gregorová

Univerzita Mateja Bela, Banská Bystrica, Fakulta prírodných vied, Katedra geografie a geológie, e-mail: bohuslava.gregorova@umb.sk

Abstract: Sharing in any sense of the word is a phenomenon of the present. It is mainly used by a generation of millennials who have a different lifestyle, work preferences or value orientation. Their economic behaviour is conditioned by the use of technology in the form of many applications. These are linked to platforms providing different types of services, e.g. in transport (Uber, Liftago, Hopin, BlablaCar) or in accommodation. Airbnb is the largest platform that offers users the opportunity to book private accommodation. Our goal is to map the Airbnb service in Slovakia, to reveal and describe the determinants that affect its territorial expansion, as well as to analyse its spatial extent in relation to the potential of the territory of individual tourism regions. The offer of accommodation services provided by the Airbnb platform in Slovakia is concentrated in 4 types of localities: on the one hand there are great cities (Bratislava, Košice), then recreational centres in the background of the most attractive mountains (Tatras, Low Tatras), spa and summer recreational centres and peripherally situated rural areas such as Detvianske or Krupinské lazy. Especially in great cities, Airbnb is perceived negatively as a source of income within the gray economy, which regulates the real estate market and generates the adverse effects of unregulated tourism in the form of “touristification” or overtourism.

Keywords: Airbnb, offer, spatial analysis, tourism regions, Slovakia, accommodation services

1 ÚVOD

Zdieľaná ekonomika, podnikanie postavené hlavne na prenájme majetku a služieb medzi bežnými ľuďmi, sa dá definovať aj ako kolaboratívna „peer-to-peer“ ekonomika alebo prístupová ekonomika. Spojenie „peer-to-peer“ ekonomika sa dá voľne preložiť ako rovnocenná ekonomika. Téma zdieľanej ekonomiky sa v uplynulom desaťročí stala často diskutovanou témou medzi bádateľmi rôznych vedných disciplín, najmä medzi ekonómami, urbanistami, geografi i inými, ako aj medzi ľuďmi z praxe, najmä podnikateľmi, obchodníkmi a ľuďmi z oblasti verejnej správy. Ak by sme chceli objasniť, resp. definovať čo to zdieľaná ekonomika je, najlepšie je porovnať ju s tradičnou ekonomikou. V tradičných ekonomických trhoch spotrebite-

lia kupujú výrobky a služby a nadobúdajú ich vlastníctvo od predávajúceho, ktorým je najčastejšie právnická osoba, zatiaľ čo v zdieľanej ekonomike dodávateľa zdieľajú svoje zdroje dočasne so spotrebiteľmi, a to buď zadarmo alebo, čo je častejší prípad, za finančnú úhradu.

Airbnb je najväčšia peer-to-peer platforma poskytujúca ubytovanie v súkromí. Airbnb umožňuje bežným ľuďom krátkodobo prenajímať potenciálnym turistom, zákazníkom, ich voľné priestory, akými sú celé domy alebo byty, chaty alebo chalupy, apartmány, jednotlivé izby prípadne aj lôžka v izbe. Airbnb týmto prináša obojstrannú výhodu ako majiteľom nehnuteľností, tak aj nájomcom. Majitelia získajú príjem navyše, zatiaľ čo nájomcovia zaplatia za takéto ubytovanie podstatne nižšiu sumu. Airbnb je na svojej domovskej stránke opisovaný ako „dôveryhodný spoločenský trh pre ľudí s cieľom uverejniť, objaviť a zarezervovať jedinečné ubytovania po celom svete“ (Airbnb, 2017; <https://cs.Airbnb.com/about/about-us>; 11.04.2017).

Bádatelia v oblasti cestovného ruchu sa čoraz viac zaujímajú o toto odvetvie, ktoré modifikuje nielen správanie turistov, ale aj výber samotných destinácií (Hajibaja a Dolnicar, 2017; Adamiak, 2018 a iní). Existuje pomerne veľa štúdií, ktoré prezentovali priestorové analýzy skúmajúce miestne dopady ubytovania typu peer-to-peer zisťovaním distribúcie ponuky a dopytu Airbnb v mestských oblastiach (Gunter a Önder, 2017; Gutiérrez et al., 2017; Quattrone et al., 2016 a iní). Doteraz však žiadna z nich komplexne neanalyzovala rozširovanie a charakteristiky aktivít Airbnb na európskej úrovni. Takisto treba podotknúť, že tieto aktivity sa študujú predovšetkým na príklade veľkých miest, pričom mestá strednej a menšej veľkosti sú zatiaľ skúmané v podstatne menšej miere. Predkladaná štúdia sa pokúša poskytnúť základný priestorový vzorec ponuky Airbnb na Slovensku viažúci sa na regióny cestovného ruchu.

Zdieľanie, prenajímanie, požičiavanie a vymieňanie je typický prvok ekonomického správania sa súčasnej generácie mileniálov, teda tých, ktorí sa narodili na prelome tisícročí. Starší mileniáli, nazývaní aj generácia „Y“, majú 26 – 35 rokov, mladší mileniáli, tzv. generácia „Z“ len 15 – 25 rokov. Väčšina z nich žije v „on-line svete“, vďaka ktorému nielen nakupujú a predávajú, ale aj vyberajú a zabezpečujú si dovolenky, resp. rekreačné pobyty všeobecne. Takýto spôsob života je podmienený využívaním moderných technológií v podobe rôznych aplikácií. Systém vzťahov založený na zdieľaní, resp. prenajímaní, sa označuje termínom „zdieľaná ekonomika“ (sharing economy). Uplatňuje sa v mnohých ekonomických odvetviach, napr. aj v doprave a cestovnom ruchu. V rámci prepravy osôb sú dnes už pomerne široko využívané (taxi) služby ako Uber, Liftago, Hopin či BlaBlaCar, na ubytovanie slúži napr. EasyLondon, na požičiavanie náradia zase Neighborgoods. Väčšinou ide o technologické platformy, obsluhované prostredníctvom aplikácií, ktoré vytvárajú start up firmy. Na rovnakom princípe funguje aj Airbnb. Táto internetová platforma bola spustená v roku 2008 a umožňuje užívateľom, ako už bolo uvedené, zabezpečiť si ubytovanie v súkromí.

Od svojho vzniku v roku 2008 sa môže táto služba „pýšiť“ obrovskou obľubou. Už na konci roka 2017 mala na svojom portáli vyše 3 milióny ponúk z vyše 65 000

miest a 191 krajín sveta. Už len tieto údaje poukazujú na prelomový potenciál služby Airbnb, ktorý môže priniesť veľké následky na tradičný ubytovací turistický sektor.

Do roku 2025 má zdieľaná ekonomika zvýšiť svetové tržby na úroveň 335 miliárd dolárov (Study to monitor the economic development of the collaborative Economy at sector level in the 28 EU Member States, 2016). Podľa údajov Európskej komisie sa príjmy zo zdieľanej ekonomiky na Slovensku, publikované v uvedenej štúdii, vyšplhali v roku 2016 na takmer 122 miliónov eur, pričom 25 % z celkovej sumy pripadalo na finančné služby, 17 % na ubytovanie, 13 % na dopravu a zvyšných 45 % na ostatné služby. Nielen vo Florencii na „úseku“ medzi galériou Uffizi a Academiou, kde je umiestnená Michelangelova socha Dávida, alebo v Prahe medzi Staromestským námestím a Malou stranou, ale už aj v Bratislave v historickom centre mesta a vo Vysokých Tatrách na Štrbskom plese resp. na tatranskej magistrále pozorujeme vznik „turistických ghett“, t. j. miest, kde sa vzhľadom na preplnenosť lokalít turistami stráca „zážitkovosť“ z navštíveného miesta. No a práve v súvislosti s ešte väčším rozvojom cestovného ruchu v takýchto lokalitách, kde návštevnosť získala masovú podobu hraničiacu s limitmi miest a regiónov, sa ubytovaniu prostredníctvom služby Airbnb najlepšie darí, čo má nepriaznivý dopad na ekonomiku.

Slovensko v porovnaní s ostatnými európskymi krajinami v tomto smere mierne zaostáva (-lo). V roku 2017 sme síce zaznamenali najvyššiu medziročnú mieru nárastu počtu návštev na báze Airbnb v rámci krajín V4, ktorá dosiahla až hodnotu 83 %, medziročná miera nárastu počtu návštev mimo Bratislavu dosiahla dokonca až 99 % (Správa o Vyšehradskej štvorke, 2018), avšak toto bolo spôsobené nízkou základnou hodnotou, z ktorej výpočty vychádzali. V priebehu roka 2017 privítali hostitelia zaregistrovaní v službe Airbnb na Slovensku viac ako 106 tis. hostí, z ktorých bolo 14,7 tis. zo Slovenska, 9,3 tis. z Veľkej Británie, 7,9 tis. z Nemecka, 7,7 tis. z Česka, 7,1 tis. z USA a 5,8 tis. z Francúzska. Odhaduje sa, že títo návštevníci v krajine minuli približne 25 miliónov EUR (Správa o Vyšehradskej štvorke, 2018).

Ambíciou predkladaného príspevku je zmapovať trh s ponukou Airbnb na Slovensku a zhodnotiť regionálne dimenzie tejto služby vo vzťahu k možnostiam rozvoja cestovného ruchu. Airbnb nezverejňuje štatistiku nehnuteľností dostupných na prenájom v jednotlivých mestách a regiónoch. Tieto informácie sa však dajú získať z webovej stránky pomocou techník zošrotovania na webe (web-scraping). Najpokročilejší systém sledovania ponúk a rezervácií Airbnb prevádzkuje spoločnosť AirDNA (AirDNA, 2017). Ako jediná služba tohto druhu zhromažďuje údaje nielen o veľkých mestách, ale aj o menších destináciách po celom svete (Adamiak, 2018).

Na záver tohto pomerne rozsiahleho, podľa nášho opodstatnene rozsiahleho, úvodu, je vhodné uviesť krátku poznámku. Predkladaný príspevok bol síce pripravovaný v období prepuknutia ochorenia na vírus COVID-19, ale z pochopiteľných dôvodov sme do príspevku nezahrnuli diskusiu o prípadnom vplyve tejto svetovej pandémie na služby Airbnb.

2 PREHĽAD LITERATÚRY

Internetové platformy umožňujúce krátkodobý prenájom súkromných domov alebo bytov, ktoré sa nazývajú peer-to-peer (P2P), sú čoraz obľúbenejším poskytovateľom ubytovacích služieb pre turistov. Najväčšou takouto platformou je práve Airbnb s viac ako 5 miliónom ponúk ubytovania v globálnej mierke (About Us. Available online: <https://press.Airbnb.com/about-us/>, dostupné 14. septembra 2019). Už v priebehu 10 rokov svojej existencie sa stala dôležitým predmetom výskumu nielen v oblasti cestovného ruchu, ale aj urbanizmu a ďalších spoločenských vied (ekonómia, sociológia a iné). Aj keď samotná platforma Airbnb tvrdí, že prispieva k rozvoju turizmu smerom k periférnym, menej atraktívnym oblastiam, ktoré doteraz turisti natoľko nenavštevovali, väčšina doterajších štúdií potvrdzuje, že ponuka ubytovania sa koncentruje okolo hlavných turistických centier (Roelofsen, 2018).

Viacerí autori poukazujú na skutočnosť, že existujú rozdiely vo veľkosti a kvalitatívnej úrovni ponuky Airbnb medzi jednotlivými mestami a aj medzi krajinami. Tieto odlišnosti nemožno pripísať len všeobecne akceptovanému faktu, t. j. rozdielom vo veľkosti miest a ich pozícií v globálnej hierarchii turistických destinácií. Platforma Airbnb totiž v súčasnosti zohráva mimoriadne dôležitú úlohu nielen v „klasických“ turistických hospodársky rozvinutých krajinách a v ich najatraktívnejších mestách a regiónoch, ale aj v ďalších krajinách s rýchlo napredujúcou ekonomikou a rýchlo sa rozvíjajúcim turizmom dokladovaným dynamickým nárastom počtu prichádzajúcich návštevníkov. Takýmito rozvíjajúcimi sa turistickými krajinami sú napr. Island, Izrael, Gruzínsko, Čierna Hora, Tanzánia a iné. Dnes by sme k nim mohli zaradiť už aj Slovensko. Bádania v tejto oblasti podporujú tvrdenie, že služby prostredníctvom Airbnb zaplňajú medzeru na trhu, ktorá sa objavila v kontexte vzťahu nedostatočne rozvinutej rekreačnej infraštruktúry a dynamiky sa rozvíjajúceho cestovného ruchu (Knezevic et al., 2017).

Zaujímavú štúdiu na tému zákonitostí priestorového rozširovania služieb Airbnb nedávno prezentovali Adamiak et al. (2019). Z analýz, ktoré predložili, možno vyvodit' niekoľko základných všeobecných poznatkov, pričom každý z nich predstavuje akoby nové otázky a zároveň aj témy, ktorým je potrebné venovať pozornosť v ďalšom výskume. Poukázali napr. aj na potvrdenie záverov väčšiny prác, že početnosť ponúk tejto platformy pozitívne koreluje s veľkosťou mesta a jeho významom ako turistickej destinácie. Aj Young et al. (2017) vo svojej práci zdôraznili, že služby Airbnb sa využívajú predovšetkým počas trávania voľného času a dovoleníek, ale len zriedka pri realizácii služobných ciest. Adamiak et al. (2019) následne konštatujú, že až ďalšie zisťovania skutočného cestovného správania turistov ukážu, či ubytovacie platformy typu Airbnb budú viesť k rozšíreniu priestorového rozsahu rekreačnej infraštruktúry a rekreačných aktivít alebo nie. Tussyadiah a Pesonen (2016) vychádzajúc z kvalitatívneho výskumu uskutočneného na používateľoch týchto služieb uvádzajú, že platforma Airbnb bude skôr spôsobovať zvýšenú koncentráciu cestovného ruchu v zavedených populárnych destináciách, na čo poukázali aj Gutiérrez et al. (2017), ktorí skúmali rozširovanie služieb Airbnb v Barcelone za obdobie piatich rokov (2011 – 2015).

Ďalším zaujímavým zistením Adamiak et al. (2019) je skutočnosť, že ponuka ubytovania vo vzťahu k rekreačným objektom sa v jednotlivých mestách a regiónoch líšia. V relatívne neatraktívnych lokalitách, resp. v menej atraktívnych destináciách, pozostáva väčšinou z izieb, ktoré prenajímajú obyvatelia vo svojich súkromných domácnostiach. Naopak v atraktívnych hlavných turistických destináciách, najmä v prímorských strediskách stredomorských krajín a v historicko-kultúrnych mestách západnej Európy, ponúkajú služby Airbnb viac rodinné domy a byty výlučne určené na rekreačné účely. Platforma Airbnb teda nielenže vytvára novú formu ubytovania, ale umožňuje aj komercializáciu využívania súkromného druhého bývania a slúži aj ako nový distribučný kanál pre existujúce komerčné ubytovanie.

Koh a King (2017) sa vo svojej práci sústredili, okrem iného, aj na analýzu miestnej štruktúry služieb Airbnb. K štúdiu tejto problematiky ich viedlo práve nebytové rozširovanie ponuky druhých domov, druhého bývania. Naznačujú, že výskumy tejto platformy by sa mali zamerať najmä na regióny, oblasti a aj konkrétne mestá, ktoré nedávno zažili intenzívny boom vývoja nehnuteľností vyvolaný dopytom po druhých domoch, ktorý bol spojený s rôznymi špekuláciami. V takýchto prípadoch by sa podľa uvedených autorov mala položiť otázka, či rozšírenie platformy služieb Airbnb podporuje ďalšiu výstavbu, alebo skôr zefektívňuje využívanie existujúceho bytového fondu. V tomto kontexte by bolo zaujímavé zhodnotiť na Slovensku napr. vývoj trhu s nehnuteľnosťami, rodinnými domami a bytmi v aglomerácii Bratislavy a v regióne Tatier.

Vysoká profesionalizácia ponuky služieb Airbnb nastupujúca už aj v krajinách východnej postkomunistickéj Európy, resp. aj v južnej Európe, vedie k situácii, že cenové rozdiely v nájomnom medzi relatívne nízkymi cenami dlhodobého prenájmu v dôsledku klesajúceho domáceho dopytu po bývaní a vysokými cenami krátkodobého prenájmu stanovenými na medzinárodnom trhu sprostredkovanom platformou Airbnb sa vyrovnávajú, resp. vyvíjajú v neprospech dlhodobého prenájmu. Toto je vážny dôvod, ktorý robí služby ponúkané Airbnb obzvlášť atraktívnymi. Pre majiteľov rodinných domov a bytov vyvstala legitímna otázka nahradenia dlhodobých nájomníkov krátkodobými turistami (Adamiak et al., 2018).

Ako uvádzajú Günter a Önder (2017), Airbnb už nie je iba mestským fenoménom, napriek tomu, že väčšina štúdií o tejto problematike je zameraná práve na mesto. Podľa spomínaných autorov je potrebné, aby sa objavilo viac prác, ktoré by hodnotili vplyv ubytovacej platformy napr. na prímestské oblasti. Pri navrhovaní regionálnej a miestnej politiky je v súvislosti s týmto javom dôležité rozlišovať rôzne varianty umiestnenia prenájmu služieb Airbnb (mestá, prímestské oblasti, vidiecke oblasti) v širšom kontexte rozvoja ekonomiky mesta, vrátane rozvoja turizmu a bytovej výstavby.

Adamiak et al. (2019) poukazujú na skutočnosť, že hotely, penzióny, turistické ubytovne, prípadne iné „klasické“ ubytovacie zariadenia sú rozmiestnené v priestore v primeranom časovom horizonte relatívne stabilne. Sú zahrnuté do rôznych projekcií a prognóz, ich rozširovanie je výsledkom pomerne zložitých rokovaní medzi verejnými a súkromnými inštitúciami uskutočňovanými v rámci dlhodobého plánova-

cieho procesu a rozvojových stratégií. V súčasnosti sa tieto diskusie vedú v nadväznosti na globálne trendy, vrátane sledovania požiadaviek zákazníkov a organizačnej efektívnosti. Infraštruktúra platformy Airbnb je v čase podstatne „elastickejšia“. Takto ponúkané rekreačné ubytovacie zariadenia sú „neviditeľné“, pomerne dynamicky sa vyvíjajú v čase a priestore a veľmi pružne sa prispôbujú novej situácii na trhu, pričom klientovi ponúkajú rozmanitosť a jedinečnosť, vrátane cenovej ponuky, čo sú veľmi dôležité atribúty, ktoré zákazníci hľadajú. Zohľadňovanie takýchto „rozptýlených, prchavých a veľmi mobilných“ foriem ubytovania je pre projektové štúdie a prognózy vývoja miest alebo regiónov pochopiteľne náročné. Na druhej strane je však potrebné v súčasnom dynamicky sa rozvíjajúcom informačnom prostredí pochopiť komplexnú povahu ponúkaných služieb v cestovnom ruchu.

Zaujímavú poznámku v kontexte rozvoja služieb Airbnb uviedli vo svojej práci Eugenio-Martin et al. (2019), ktorí upozorňujú, že z hľadiska cestovného ruchu existuje mnoho ďalších problémov a otázok, ktorým je potrebné venovať pozornosť. Napr. dôležité je pochopiť či vzniknutá nová štruktúra trhu v ubytovaní zvýšila počet prichádzajúcich turistov alebo sa zvýšila cestovateľská frekvencia. Stanovenie cien služieb Airbnb, účinnosť služieb Airbnb v jednotlivých centrách cestovného ruchu alebo príchod nových návštevníkov viazaných na tieto služby, reagujú na určitú medzeru na trhu, z hľadiska štruktúry ubytovania, dĺžky pobytu alebo finančných nákladov na ubytovanie. Autori upozorňujú, že akákoľvek relevantná zmena v tomto smere môže mať vplyv nielen na samotné náklady turistov, ale aj na tvorbu HDP v regiónoch a ich zamestnanosť.

3 DÁTA A METÓDY

Cieľom predloženého príspevku bolo zmapovať službu Airbnb na Slovensku, odhaliť a popísať determinanty, ktoré ovplyvňujú jej teritoriálne rozšírenie a objasniť jej priestorový rozsah vo vzťahu k potenciálu rozvoja cestovného ruchu na území jednotlivých regiónov. Zároveň sme chceli poukázať na podiel tejto platformy na trhu (aj v zmysle regionálneho porovnávania cenových relácií), predstaviť typológiu ubytovacích zariadení a načrtnúť národné, regionálne i lokálne dimenzie analyzovanej služby. Za skúmané priestorové jednotky sme zvolili regióny cestovného ruchu, ktoré sú vhodnejšie ako okresy, pretože vymedzujú územie vo vzťahu k rekreačnému potenciálu a sú kategorizované z hľadiska významnosti.

Keďže spoločnosť nezverejňuje žiadne štatistické informácie týkajúce sa nehnuteľností ponúkaných na prenájom, bolo nutné tieto dáta vygenerovať z webovej stránky Airbnb.com. Z údajov sme vytvorili databázu týkajúcu sa Slovenska (k 30.10.2019), ktorá zahŕňala takmer 1 000 položiek. Záznam o každom ubytovacom zariadení obsahoval názov obce, presnú lokalitu umiestnenia, typ ubytovacieho zariadenia, počet lôžok a cenu lôžka za noc. Následne boli všetky údaje spracované vybranými štatistickými metódami, aby ich bolo možné komparovať a vyvodiť z nich závery v kontexte priestorového rozšírenia tejto platformy na Slovensku, v zmysle naplnenia cieľov príspevku a verifikácie stanovených hypotéz.

Konklúzie sme zároveň vizualizovali nielen do podoby kartografického výstupu, ale aj iných príloh, tabuliek, resp. grafov. V závere práce ponúkame výsledky krátkeho sociologického prieskumu uskutočneného medzi študentmi 1. ročníka magisterského stupňa (28 študentov) študijných programov „Učiteľstvo geografie“ a „Geografia a rozvoj regiónov“, ktorý sa týkal ich skúseností s rezerváciou ubytovania prostredníctvom služby Airbnb. Krátka anketa zahŕňala tri otvorené otázky:

- Rezervovali ste si už niekedy ubytovanie prostredníctvom služby Airbnb?
- Ako ste boli spokojní s kvalitou ubytovania?
- Zodpovedala ponuka na web stránke realite?

Odpovede študentov nám poslúžili na dokreslenie predstavy o fungovaní tejto platformy, o problémoch spojených s jej využívaním, ako aj o získaní podnetov na zlepšenie jej práce v podmienkach skôr stredne, prípadne menej atraktívnych oblastí cestovného ruchu.

V rámci nášho bádania sme si stanovili následné výskumné hypotézy:

- H 1: Koncentrácia lôžok ponúkaných cez Airbnb vykazuje isté priestorové zákonitosti, pričom platí, že viac ako polovica z nich sa nachádza v mestách.
- H 2: Všetky regióny cestovného ruchu, ktoré majú medzinárodný význam, sa nachádzajú v prvej, resp. nanajvýš v druhej veľkostnej kategórii z hľadiska početnosti lôžok ponúkaných prostredníctvom služby Airbnb.
- H 3: Bratislavský a Tatranský región cestovného ruchu generujú najväčšiu ponuku lôžok zdieľaného ubytovania.

Na základe analýz získaných výsledkov sme vyvodili závery, podľa ktorých sme uvedené výskumné hypotézy potvrdili alebo vyvrátili.

Na prvý pohľad sa zdajú stanovené hypotézy jednoduché, ale vzhľadom na pomerne skorú fázu rozvoja služieb Airbnb na Slovensku i na pomerne pestrú a možno povedať aj atraktivitou vyrovnanú ponuku foriem cestovného ruchu, považujeme uvedené hypotézy za primerané. Aj Adamiak et al. (2019) si pri výskume fungovania tejto platformy v Španielsku stanovili relatívne jednoduché hypotézy:

1. Predpokladáme vyššiu hustotu ponuky ubytovania Airbnb vo väčších mestách, ktorá bude koncentrovaná predovšetkým v bytových domoch.
2. Ponuka služieb Airbnb bude lokalizovaná najmä v blízkosti pobrežia, kde sa nachádzajú hlavné turistické destinácie.
3. Ponuka Airbnb sa sústreďuje predovšetkým v atraktívnych turistických oblastiach s už zavedeným a rozvinutým turizmom.
4. Platforma Airbnb slúži ako doplnková ponuka ubytovania v miestach, kde existujúca klasická ubytovacia kapacita nespĺňa dopyt, jednak kvôli vysokému nárastu turistov alebo kvôli veľkým sezónnym výkyvom.
5. Ponuka platformy Airbnb je mimoriadne atraktívna v oblastiach s vysokým počtom medzinárodných turistov alebo v oblastiach, ktoré sú pre turistov ľahko dostupné vzhľadom k blízkosti letísk.

Výskum nakoniec ukázal, že distribúcia približne 250 000 nehnuteľností ponúkaných na prenájom prostredníctvom služby Airbnb sa v Španielsku riadi všeobecnými modelmi distribúcie ubytovacích zariadení, vrátane hotelov. Ponuky platformy

sú tiež väčšinou sústredené vo veľkých mestách a v pobrežných oblastiach pevninskej časti Španielska a na Baleárskych a Kanárskych ostrovoch. Ubytovanie ponúkané cez Airbnb preto výraznejšie neprispieva k teritoriálnej expanzii turizmu na úrovni štátu a neprispieva ani k územnej expanzii turizmu na regionálnej a lokálnej úrovni v mestských regiónoch a turistických oblastiach založených na prímorskom, prípadne horskom a vidieckom cestovnom ruchu. K podobným výsledkom ako Adamiak et al. (2019) dospeli vo svojej práci aj Gutierrez et al. (2017).

4 VÝSLEDKY A DISKUSIA

Geografická analýza priestorových vzťahov turizmu vo väzbe na ponuku služieb Airbnb sa opierala o regionalizáciu a valorizáciu územia Slovenska. Identifikácia priestorových zákonitostí lokalizácie zdieľaného ubytovania vychádzala z detailného poznania krajiny. Ako sme už naznačili vyššie, observačnými jednotkami bolo 21 regiónov cestovného ruchu vymedzených v zmysle koncepčného materiálu Regionalizácia cestovného ruchu v Slovenskej republike (2005).

Vymedzenie regiónov cestovného ruchu

Regióny cestovného ruchu boli vymedzené na základe vnútorných väzieb a integrity, t. j. homogenity podmienok pre rozvoj turizmu a reálnej ponuky, ako aj všeobecného predpokladu identifikácie regionálnych a miestnych aktérov s takto vymedzeným územím. Ďalšími kritériami pri vymedzovaní regiónov cestovného ruchu boli nasledovné hľadiská:

- podobnosť podmienok (prírodných, antropogénnych) na rozvoj cestovného ruchu,
 - geograficko-prírodné hranice,
 - spoločný vývoj – historické vymedzenie územia,
 - analogické funkcie územia na rozvoj cestovného ruchu (i v zmysle potenciálu),
 - určitá minimálna veľkosť územia,
 - vnútorné väzby v rámci regiónu, ktoré sú silnejšie ako väzby smerom mimo územia regiónu,
 - predpoklad stotožnenia sa aktérov s takto vymedzeným regiónom,
 - spoločný prístup a infraštruktúra,
 - spoločná turistická ponuka
- (Regionalizácia cestovného ruchu v Slovenskej republike, 2005).

Po celkovom zhodnotení jednotlivých hore uvedených kritérií a následnej delimitácii územia Slovenska vzniklo 21 prirodzených regiónov cestovného ruchu (tab. 1, mapa 1): 1. Bratislavský, 2. Podunajský, 3. Záhorský, 4. Dolnopovažský, 5. Strednopovažský, 6. Nitriansky, 7. Hornonitriansky, 8. Severopovažský, 9. Turčiansky, 10. Oravský, 11. Liptovský, 12. Ipeľský, 13. Gemerský, 14. Horehronský, 15. Pohronský, 16. Tatranský, 17. Spišský, 18. Košický, 19. šarišský, 20. Hornozemplínsky, 21. Dolnozemplínsky.

Hodnotenie potenciálu regiónov cestovného ruchu a ich kategorizácia

Potenciál regiónov cestovného ruchu bol hodnotený vo väzbe na prírodné prostredie, antropogénne prostredie a kvalitu ponúkaných služieb. Potenciál viazaný na prírodné prostredie reprezentuje podmienky vhodné na rozvoj rekreačných aktivít ako napr. pobyt a rekreácia pri vode, pobyt a rekreácia pri termálnej vode, pobyt a rekreácia v lesnom, horskom prostredí, pobyt a rekreácia na vidieku, zjazdové lyžovanie a snowboarding, bežecké lyžovanie, lyžiarska turistika, vodné športy, pešia turistika, cykloturistika a iné športové aktivity. Potenciál viazaný na antropogénne prostredie predstavuje podmienky vhodné na poznávanie pamiatkového fondu, návštevu múzeí a galérií, poznávanie miestnych tradícií, návštevu podujatí, obchodný turizmus atď. Potenciál viazaný na kvalitu služieb určuje vybavenosť (ubytovacie služby) a ponuka turisticko-informačných kancelárií (Regionalizácia cestovného ruchu v Slovenskej republike, 2005; Gregorová a Korec, 2017).

Na hodnotenie kvality potenciálu sme určili štyri úrovne: základný, priemerný, dobrý a vysoký stupeň. Z nášho pohľadu je veľmi dôležitý potenciál regiónu pre cestovný ruch prepojený s kvalitou služieb. Z tohto hľadiska majú vysoký stupeň kvality iba dva regióny cestovného ruchu – Bratislavský a Tatranský, v ktorých je spojenie potenciál pre cestovný ruch a ponúkané služby dominantne najlepší na Slovensku. Dobrý stupeň vykazujú regióny Nitriansky, Turčiansky, Liptovský, Horehronský a Košický. Priemernú úroveň dosahujú regióny Podunajský, Dolnopovažský, Strednopovažský, Severopovažský, Oravský, Ipel'ský, Pohronský, Spišský, Šarišský, Hornozemplínsky a Dolnozemplínsky. Základný stupeň potenciálu majú Záhorský, Hornonitriansky a Gemerský región (Regionalizácia cestovného ruchu v Slovenskej republike, 2005).

Úroveň potenciálu regiónov cestovného ruchu bola podkladom pre ich kategorizáciu do 4 skupín (tab. 1). Do úvahy sme brali len strednodobý horizont, pretože časový rámec troch rokov je pre vývoj zdieľaného ubytovania postačujúci.

Tabuľka 1 Význam regiónov cestovného ruchu zo strednodobého horizontu

<i>Názov regiónu</i>	<i>Význam a kľúčové aktivity cestovného ruchu</i>
Bratislavský	medzinárodný – kultúrny, kongresový, obchodný, pobyt pri vode
Podunajský	nadregionálny – pobyt pri vode, vidiecky, vodná turistika, kultúrny
Záhorský	regionálny – pobyt pri vode, vodná turistika, cykloturistika
Dolnopovažský	nadregionálny – pobyt pri termálnej vode, kúpele, kultúrny
Strednopovažský	národný – kultúrny, vidiecky, pešia turistika, kúpele, cykloturistika
Nitriansky	nadregionálny – kultúrny, pobyt pri termálnej vode, vodné športy
Hornonitriansky	nadregionálny – kúpele, pobyt pri termálnej vode, pešia turistika
Severopovažský	medzinárodný – pobyt na vidieku, zjazdové lyžovanie, kultúrny
Turčiansky	národný – pobyt v horskom prostredí, zjazdové lyžovanie, kultúrny
Oravský	národný – pobyt v horskom prostredí, zjazdové lyžovanie, kultúrny

Liptovský	medzinárodný – horská turistika, zjazdové lyžovanie, návšteva jaskýň
Ipeľský	regionálny – pobyt na vidieku, pobyt v kúpeľoch, pešia turistika
Gemerský	nadregionálny – návšteva jaskýň, kultúrny, pešia turistika
Horehronský	medzinárodný – zjazdové lyžovanie, kultúrny, pobyt na vidieku
Pohronský	nadregionálny – kultúrny, pobyt pri vode, pešia turistika
Tatranský	medzinárodný – zjazdové lyžovanie, kultúra, horská turistika, kúpele
Spišský	nadregionálny – kultúrny, pešia turistika, pobyt na vidieku, lyžovanie
Košický	národný – kultúrny, obchodný, pešia turistika, návšteva jaskýň
Šarišský	národný – kultúrny, pobyt v kúpeľoch, pešia turistika, lyžovanie
Hornozemplínsky	regionálny – kultúrny, pobyt pri vode, vodné športy, pešia turistika
Dolnozemplínsky	regionálny – pobyt pri vode, pobyt na vidieku, kultúrny

Zdroj: Regionalizácia cestovného ruchu v Slovenskej republike, 2005

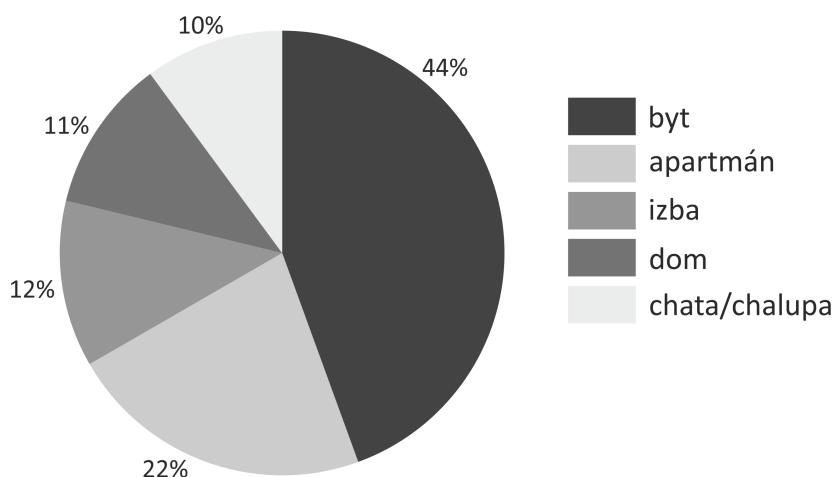
Ponuka služby Airbnb v regiónoch cestovného ruchu

V roku 2019 (k 30.10.) sa na slovenskom trhu prostredníctvom platformy Airbnb ponúkalo 7 756 lôžok v 987 ubytovacích zariadeniach. Z hľadiska ich typizácie môžeme konštatovať, že na trhu je najväčšia ponuka bytov, ktoré sú lokalizované najmä v mestách, potom apartmánov (v rekreačných zariadeniach stredísk cestovného ruchu), izieb a najmenej početnou kategóriou sú chaty a chalupy (graf 1). Byty sa v rámci služieb Airbnb ponúkajú hlavne vo veľkých mestách a apartmány najmä v horských strediskách cestovného ruchu. Izby sú ponúkané jednak v rodinných domoch, čo pozorujeme predovšetkým vo vidieckych sídlach v zázemí atraktívnych centier cestovného ruchu Tatier, Nízkyh Tatier, Horehronia i iných, ako aj v bytoch nachádzajúcich sa v bytových domoch, čo zase pozorujeme vo veľkých mestách a domy sú ponukou tiež hlavne vidieckych sídiel v zázemí atraktívnych centier cestovného ruchu. Chaty a chalupy, čo nakoniec vyplýva aj z podstaty tohto typu bývania, sú ponukou predovšetkým vidieckych oblastí.

Z celkovej kapacity 7 756 lôžok je iba 3 221 lokalizovaných v mestách (41,5 %) a 4 535 vo vidieckych obciach. Výrazne najväčším počtom lôžok zdieľaného ubytovania disponuje Tatranský región cestovného ruchu (2 024), potom nasledujú s odstupom Bratislavský región (933) a Liptovský región (925). Naopak najmenej ubytovacích kapacít sa nachádza v Ipeľskom regióne cestovného ruchu (29), Záhorskom regióne (33), pričom ponuku menšiu ako 100 lôžok má ešte 6 regiónov (tab. 2). Cena za lôžko/izba sa pohybuje v rozmedzí od 11 eur po 2 000 eur.

Tatranský a Bratislavský región, teda tie dva, ktoré majú najvyšší potenciál viazaný na kvalitu ubytovacích služieb, disponujú aj najvyšším počtom ubytovacích kapacít ponúkaných prostredníctvom Airbnb. V prípade Tatranského regiónu je to spomínaných 2 024 lôžok a v prípade Bratislavského 933 lôžok (tab. 2). Absolútne najväčší počet lôžok ponúkaných službou Airbnb sa nachádza v hlavnom meste Bratislava, 695. Naopak v Tatranskom regióne sa nachádza najväčší počet lôžok vo

vidieckych obciach, až 1 495, čo je 73,8 % ponúkanej kapacity v regióne. Určitou zaujímavosťou je, že z celkového počtu ponúkanej lôžkovej kapacity najvyšší podiel na ponuku služieb Airbnb pripadá v Podunajskom regióne (14,63 %). Tento fakt nie je až taký prekvapujúci, keďže Podunajský región nedisponuje veľkými centrami cestovného ruchu, ktoré by boli vybavené klasickými ubytovacími zariadeniami s väčšou kapacitou. Viac ako 10 %-ný podiel ponuky Airbnb je už len v troch ďalších regiónoch, v Oravskom (11,82 %), Tatranskom (10,19 %) a Košickom (10,15 %). Podľa nášho názoru nepotrebuje bližšie vysvetlenie pomerne nízka hodnota podielu lôžok ponúkaných službou Airbnb v Bratislavskom regióne (7,91 %). Podiel lôžok ponúkaných službou Airbnb menší ako 2 % je až v piatich regiónoch, v poradí od najnižšej hodnoty sú to regióny Ipeľský (0,77 %), Severopovažský (0,86 %), Pohronský (1,40 %), Hornonitriansky (1,44 %) a Šarišský (1,50 %).

Graf 1 Typizácia prenajímaných objektov prostredníctvom služby Airbnb.
Zdroj: Airbnb.com

Priestorové zákonitosti rozmiestnenia služby Airbnb na Slovensku

Regióny s medzinárodným významom, teda Bratislavský, Tatranský a Liptovský, majú najväčšiu a komplexnú ponuku (všetkých typov) ubytovacích zariadení Airbnb, pričom Tatranský región je v prvej veľkostnej kategórii (viac ako 1601 lôžok) a Bratislavský a Liptovský región sú v druhej veľkostnej kategórii (801 až 1600 lôžok) (mapa 1). Zato Horehronský región a Severopovažský región, ktoré boli tiež zaradené medzi regióny s medzinárodným významom, sa nachádzajú až vo štvrtnej, resp. šiestej veľkostnej kategórii v hodnotení celkovej ponuky lôžok poskytovaných službou Airbnb na Slovensku (mapa 1). V tretej veľkostnej kategórii, 401 až 800 ponúkaných lôžok, sa „umiestnili“ Oravský (640), Dolnopovažský (536) a Nitriansky

sky región (500). Obzvlášť pozícia Dolnopoľského regiónu a Nitrianskeho regiónu sú pozoruhodné, keďže majú iba nadregionálny význam. V prípade oboch ponúkajú ubytovacie služby Airbnb kúpeľné strediská (napr. Piešťany), resp. strediská letnej rekreácie a kúpania (napr. Podhájska). V poslednej veľkostnej kategórii (do 50 ponúkaných lôžok) sa umiestnili dva spomínané regióny s najmenšou ponukou služieb Airbnb, a to Ipeľský región, kde je len 29 lôžok v deviatich ubytovacích zariadeniach a Záhorský región s ponukou 33 lôžok (mapa 1).

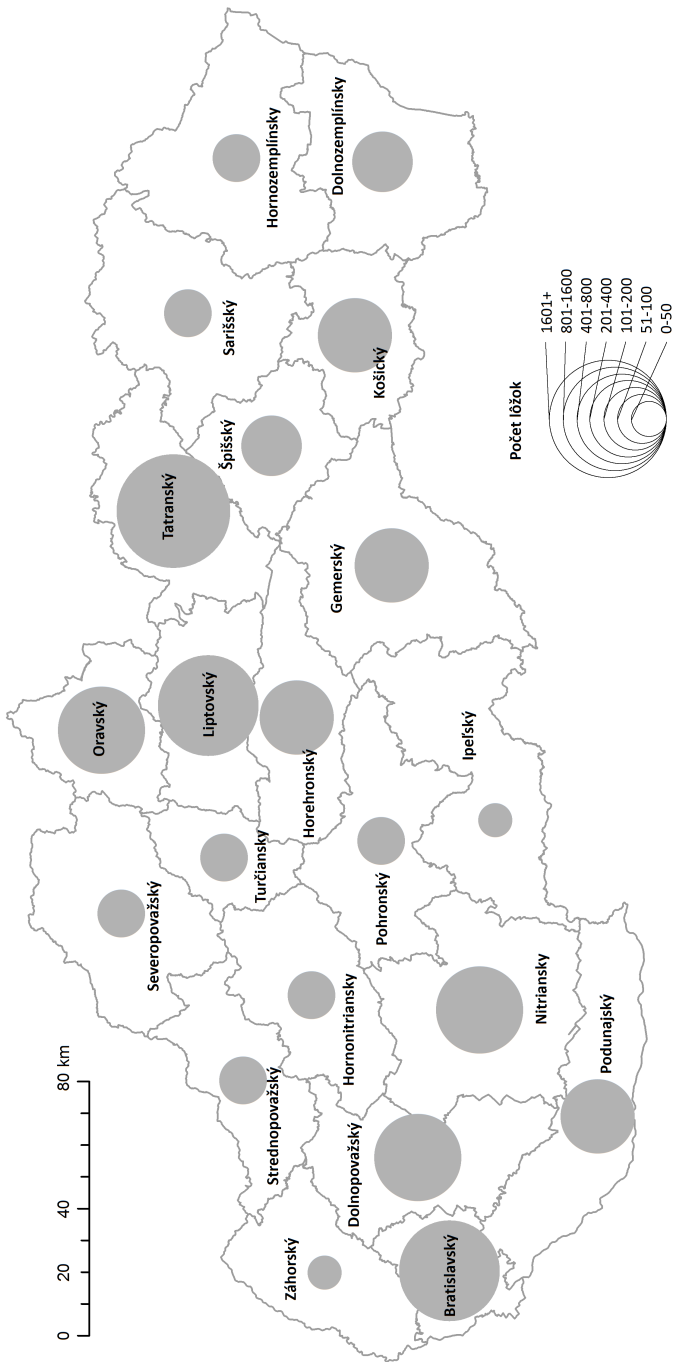
Tabuľka 2 Počet lôžok zdieľaného ubytovania ponúkaného platformou Airbnb v jednotlivých regiónoch cestovného ruchu

Názov regiónu/ význam	Počet lôžok				
	v ostatných typoch klasických zariadení	zdieľaného ubytovania prostredníctvom Airbnb			
		v mestách	na dedinách	celkovo	% podiel Airbnb na lôžkovej kapacite
Bratislavský – M	10 863	848	85	933	7,91
Podunajský – N	2275	125	265	390	14,63
Záhorský – R	2504	3	30	33	1,30
Dolnopoľský – N	7789	216	320	536	6,44
Stredopoľský – Ná	2848	45	46	91	3,10
Nitriansky – N	6092	243	257	500	7,58
Hornonitriansky – N	4047	20	39	59	1,44
Severopoľský – M	7223	31	32	63	0,86
Turčiansky – Ná	3314	104	72	176	5,04
Oravský – Ná	4774	68	572	640	11,82
Liptovský – M	10 109	292	633	925	8,38
Ipeľský – R	3760	10	19	29	0,77
Gemerský – N	2241	26	87	113	4,80
Horehronský – M	6770	66	196	262	3,73
Pohronský – N	6275	66	23	89	1,40
Tatranský – M	17 840	529	1 495	2 024	10,19
Spišský – N	2999	80	120	200	6,25
Košický – Ná	3266	355	14	369	10,15
Šarišský – Ná	4800	35	38	73	1,50
Hornozemplínsky – R	2596	18	78	96	3,57
Dolnozemplínsky – R	3219	41	114	155	4,59

Zdroj: Airbnb.com a Regionalizácia cestovného ruchu v SR, 2005

Vysvetlivky:

M – medzinárodný význam, Ná – národný význam, N – nadregionálny význam, R – regionálny význam

Mapa 1 Počet lôžok ponúkaných prostredníctvom služby Airbnb v jednotlivých regiónoch cestovného ruchu na Slovensku.
Zdroj: vlastné spracovanie.

V rámci analýzy rozmiestnenia služby Airbnb na Slovensku sme odhalili nasledovné priestorové zákonitosti:

1. hlavné mesto Bratislava, očakávane, disponuje najväčším počtom lôžok zdieľaného ubytovania,
2. mestá vo všeobecnosti neposkytujú vyššiu ponuku lôžok ako vidiecke obce, čo sa vzhľadom na ponuku cestovného ruchu na Slovensku dalo tiež očakávať,
3. regióny s medzinárodným významom a vysokým potenciálom len čiastočne dominujú aj z hľadiska ponuky služieb Airbnb (platí to prakticky len v prípade Bratislavského, Tatranského a Liptovského regiónu cestovného ruchu),
4. ak hodnotíme ponuku služieb Airbnb podľa jednotlivých miest a vidieckych obcí, najväčší počet lôžok službou Airbnb ponúkajú najväčšie mestá (Bratislava, Košice, Žilina, Nitra), potom mestá a vidiecke obce v zázemí turisticky najvýznamnejších pohorí (Tatier a Nízkych Tatier, napr. vidiecke obce Nová Lesná, Zuberec a iné), nasledujú strediská letnej rekreácie a kúpele (Piešťany, Podhájska v Nitrianskom regióne), alebo periférne situované vidiecke sídla s vysokým podielom roztrateného, disperzného osídlenia (Detvianske lazy a Krupinské lazy).

5 ZÁVER

Zdieľaná ekonomika je stále relatívne novým, dynamicky sa rozvíjajúcim odvetím. Za obdobie necelých 15 rokov svojho pôsobenia si získala širokú obľubu u miliónov ľudí po celom svete. Treba však podotknúť, že na Slovensku sú služby tejto ekonomiky zatiaľ len v začiatkoch. Internetový portál Airbnb ponúkajúci zdieľanie obytných priestorov zaznamenáva mimoriadne dynamické rozširovanie a dnes už patrí medzi hlavných „predstaviteľov“ zdieľanej ekonomiky.

Štúdium služieb Airbnb je aj z dôvodu uvedeného vyššie pomerne novou a zároveň vzhľadom na spoločenské a ekonomické konsekvencie i veľmi aktuálnou témou bádania nielen pre geografiu, ale aj iné vedné disciplíny, napr. urbanizmus, sociológiu, ekonómiu i iné. Na Slovensku sa vzhľadom na jej doterajší menší rozsah zatiaľ tejto problematike nevenuje príliš veľká pozornosť, no vo svete, najmä v krajinách s destináciami, ktoré „trpia“ masovým turizmom (Španielsko – Barcelona, Baleáre a iné, Taliansko – Florencia, Rím, Benátky a iné, Chorvátsko – Dubrovnik, Istrija a iné, ale napr. aj Česko – hlavne Praha), je rozpracovaná táto téma už pomerne podrobne a systematicky sa ďalej sleduje. V rámci nášho výskumu sme postrehli, že služby Airbnb ponúkané na Slovensku vykazujú isté špecifiká, ktoré súvisia hlavne s charakterom krajiny, potenciálom štátu na rozvoj rekreačných aktivít a spoločensko-ekonomickými i historickými faktormi.

Pri analýzach skúmanej platformy sme zistili, aj vzhľadom k stanoveným hypotézam, že koncentrácia lôžok ponúkaných cez Airbnb skutočne vykazuje isté priestorové zákonitosti, avšak na Slovensku práve pre jeho osobitosti ponuky cestovného ruchu neplatí, že viac ako polovica z nich sa nachádza v mestách. V skutočnosti je to

len 41,5 % z celkovej ponuky služieb Airbnb. Nie všetky regióny cestovného ruchu na Slovensku, ktoré majú medzinárodný význam, sa nachádzajú v prvej, resp. v druhej veľkostnej kategórii z hľadiska početnosti lôžok ponúkaných prostredníctvom služby Airbnb. Výnimkou sú napr. dva regióny medzinárodného významu, Horehronský región a Severopovažský región, ktoré spadajú až do štvrtej, resp. až šiestej veľkostnej kategórie zo siedmich (mapa 1). Na druhej strane, skutočne platí, že Bratislavský región a Tatranský región cestovného ruchu generujú najväčšiu ponuku lôžok zdieľaného ubytovania. Najmenej lôžok tohto typu ubytovania poskytujú Ipel'ský región a Záhorský región. Prvé dve hypotézy sa nám teda podarilo verifikovať len parciálne, posledná hypotéza sa potvrdila úplne.

Z krátko sociologického výskumu uskutočneného medzi študentmi Katedry geografie a geológie Univerzity Mateja Bela vyplynulo, že až 75 % z nich už malo skúsenosť s využitím takéhoto typu ubytovania a využili túto možnosť pri plánovaní dovolenky či prázdnin hlavne v zahraničí. Vo všeobecnosti boli tieto skúsenosti pozitívne, ponuka zobrazená na webovej stránke zodpovedala realite a všetci deklarovali, že by tento typ služieb využili opäť. Súčasná generácia mileniálov skutočne žije v on-line svete a ich životný štýl podmienený používaním aplikácií a technológií sa odzrkadľuje aj v ekonomickom správaní vo vzťahu k plánovaniu dovolenky a rekreačných aktivít.

Avšak je potrebné konštatovať, že ubytovanie ponúkané cez služby Airbnb výraznejšie neprispieva k teritoriálnej expanzii turizmu na Slovensku na úrovni štátu a neprispieva ani k územnej expanzii turizmu na regionálnej a lokálnej úrovni v jednotlivých mestských regiónoch, prípadne v ďalších turistických oblastiach s dominujúcim kúpeľným, horským alebo vidieckym cestovným ruchom, podobne ako je to v ostatných vyššie už niekoľkokrát spomínaných krajinách.

Literatúra

- ADAMIAK, C., SZYDA, B., DUBOWNIK, A., GARCÍA-ÁLVAREZ, D. (2019). Airbnb Offer in Spain; Spatial Analysis of the Pattern and Determinants of Its Distribution. *International Journal of Geo-Information*, 8, 3, 1-26.
- ADAMIAK, C. (2018). Mapping Airbnb supply in European cities. *Annals of Tourism Research*, 71, 67-71.
- EUGENIO-MARTIN, J. L., CAZORLA-ARTILES, J. M., GONZÁLEZ-MARTEL, C. (2019). On the determinants of Airbnb location and its spatial distribution. *Tourism Economics*, 25, 8, 1224-1244.
- HAJIBABA, H., DOLNICAR, S. (2017). Regulatory reactions around the Word. In Dolnicar, S. (ed.) *Peer-to-peer accommodation networks*. Goodfellow Publishers, Oxford, 120-136.
- GREGOROVÁ, B., KOREC, P. (2017). Cestovný ruch ako významná súčasť rozvojového potenciálu regiónu Východné Slovensko. *Acta Geographica Universitatis Comenianae*, 61, 2, 183-200.
- GUNTER, U., ÖNDER, I. (2017). Determinants of Airbnb demand in Vienna and their implications for the traditional accommodation industry. *Tourism Economics*, 24, 3, 270-293. doi: 10.1177/1354816617731196
- GUTIÉRREZ, J., GARCÍA-PALOMARES, J. C., ROMANILLOS, G., SALAS-OLMEDO, M. H. (2017). The eruption of Airbnb in tourist cities: Comparing spatial patterns of hotels and peer-to-peer accommodation in Barcelona. *Tourism Management*, 62, 278-291.

- KNEZEVIC, L., CVELBAR, S., DOLNICAR, S. (2017). Filling infrastructure gaps. In Dolnicar, S. (ed.) *Peer-to-peer accommodation networks*. Goodfellow Publishers, Oxford, 98-108.
- KOH, E., KING, B. (2017). Accommodating the sharing revolution: A qualitative evaluation of the impact of Airbnb on Singapore's budget hotels. *Tourism Recreation Research*, 42, 4, 409-421.
- QUATTRONE, G., PROSERPIO, D., QUERCIA, D., CAPRA, L., MUSOLESI, M. (2016). Who Benefits from the "Sharing" Economy of Airbnb? In *Proceedings of the 25th International Conference on World Wide Web – WWW '16*, 1385-1394. doi: 10.1145/2872427.2874815.
- REGIONALIZÁCIA CESTOVNÉHO RUCHU V SLOVENSKEJ REPUBLIKE (2005). Ministerstvo hospodárstva SR, odbor cestovného ruchu, Ústav turizmu s. r. o., 114 s.
- ROELOFSEN, M. (2018). Exploring the Socio-Spatial Inequalities of Airbnb in Sofia, Bulgaria. *Erdekunde*, 72, 313-327.
- SPRÁVA O VYŠEHRADSKÉJ ŠTVORKE (2018). Dostupné na https://www.scribd.com/document/381152674/%C5%A0tudnia-vyu%C5%BEivania-Airbnb-v-krajinach-V4#from_embed
- TUSSYADIAH, I. P., PESONEN, J. (2016). Impacts of peer-to-peer accommodation use on travel patterns. *Journal of travel research*, 55, 8, 1022-1040.
- YOUNG, C. A., CORSUN, D. L., XIE, K. L. (2017). Travelers' preferences for peer-to-peer (P2P) accommodations and hotels. *International Journal of Culture, Tourism and Hospitality Research*, 11, 4, 465-482.

Spatial analysis of Airbnb supply in Slovakia

Summary

The advent of internet is still reshaping the market structure of the economy in many ways. Tourism and air transport sectors are amongst the most affected ones. Traditionally, long-haul holiday takers were used to buy bundled services comprised of charter flight, accommodation, catering, excursions and or local transport. Economies of scale from the provider side and lack of information and safety seeking from the consumer side were the main reasons for this success. Tourists were conformed to paying for services targeting a broad market niche.

The study of Airbnb services is a relatively new and in the same time, given the social and economic consequences, also a very current topic. In Slovakia, not much attention is paid to this issue yet, but in the world, especially in the countries with destinations suffering from mass tourism (Spain, Italy, Croatia and so on), it is developed in detail and systematically. In our research, we found that the Airbnb services offered in Slovakia show certain specifics, which are mainly related to the status of the country, the potential for the development of recreational activities and socio-economic and historical factors.

As part of the analysis of the deployment of the Airbnb services in Slovakia we revealed the following four spatial patterns: the capital city of Bratislava the expected largest number of shared accommodation beds (i); cities do not provide a higher supply of beds than rural municipalities (ii); regions with international significance and high potential for tourism development only partially dominate in terms of the offer of Airbnb services (this applies, however, for example, in the case of the Bra-tislava, Tatra and Liptov tourism regions (iii); when analyzed by individual cities and villages, the largest number of Airbnb beds is offered by largest cities (Bratislava, Košice, Žilina, Nitra), then recreation centers in the hinterland of the most important mountains (Tatras, Low Tatras), summer recreation centers and spas (Podhájska in region of the Danube, Piešťany), and

peripherally situated rural settlements with a high proportion of scattered and dispersed settlements (Detvianske lazy and Krupinske lazy).

The current generation of millennials really lives in the online world, and their lifestyle, conditioned by the use of applications and technologies, is also reflected in their economic behavior in relation to holiday planning and recreational activities. However, accommodation offered through Airbnb in Slovakia does not significantly contribute to the territorial expansion of tourism at the state level and does not contribute to the territorial expansion of tourism at the regional and local level in urban regions and tourist areas with dominant spa, mountain or rural tourism. In comparison with countries as Spain, Italy, Croatia or France, Slovakia lags significantly behind in the share of Airbnb services in accommodation.